

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ &
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ.Δ/νση : Χαρ.Τρικούπη 6-10
Ταχ.Κώδικας : 106 79 Αθήνα
Πληροφορίες : Μ.Λυμπερή
Τηλέφωνο : 2131339778
e-mail : m.lymperi@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ: Βουλευτή κ.Γ.Καρασμάνη
Δια της Βουλής των Ελλήνων

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την υπ' αριθμ. πρωτ.1168/14.2.2024 Αναφορά

Σε απάντηση της υπ' αριθμ.πρωτ.1168/14.2.2024 Αναφοράς, που κατέθεσε ο ανωτέρω Βουλευτής, σας γνωρίζουμε ότι για τη φορολόγηση των αγροτών, κτηνοτρόφων και αλιέων το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών έχει θεσπίσει μια σειρά ευνοϊκών φορολογικών διατάξεων με στόχο την ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα. Συγκεκριμένα:

α) Ως προς την φορολογία εισοδήματος:

Με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4935/2022 (Α' 103) καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την παροχή στις επιχειρήσεις του κινήτρου της απαλλαγής από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών, στην περίπτωση συνεργασίας προσώπων που ασκούν ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα. Ειδικότερα, από το φορολογικό έτος 2022, σε φυσικά πρόσωπα, κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, παρέχεται το κίνητρο της απαλλαγής από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών, τα οποία προκύπτουν από την άσκηση ατομικής αγροτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας, με βάση τη φορολογική νομοθεσία, κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%), εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) είναι αγρότες μέλη νομικών προσώπων και ενώσεων προσώπων εγγεγραμμένων στο Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων του άρθρου 22 του ν. 4673/2020 (Α' 52) και προμηθεύουν το νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα με ποσότητες προϊόντων ίσες με το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) τουλάχιστον της συνολικής ποσότητας όμοιων ή παρεμφερών προϊόντων παραγωγής τους, ή

β) είναι αγρότες που έχουν συνάψει σύμβαση με συγκεκριμένη επιχείρηση αγοραστή, με αντικείμενο τη συμβολαιακή γεωργία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 16 του ν. 4935/2022 (Α' 103), με την οποία δεσμεύονται για την εισφορά ποσοτήτων προϊόντων ίσων με εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) τουλάχιστον της συνολικής ποσότητας όμοιων ή παρεμφερών προϊόντων της παραγωγής τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, στον προσδιορισμό του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα ως έσοδα από επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται τα έσοδα από την παραγωγή γεωργικών, πτηνοτροφικών, κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων.

Με το άρθρο 6 του ν. 4646/2019 (Α' 201) αντικαταστάθηκε η παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4172/2013 (Α' 167). Με την αντικατάσταση αυτή από 1.1.2020 και μετά μειώνονται οι συντελεστές φορολογίας εισοδήματος όλων των φυσικών προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτών και των κτηνοτρόφων. Οι νέοι συντελεστές έχουν ως εξής:

Εισόδημα (μισθοί, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα)	Φορ. συντελεστής
0 – 10.000	9%
10.001 – 20.000	22%
20.001 – 30.000	28%
30.001 – 40.000	36%
40.001 –	44%

Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, για τα εισοδήματα από αγροτική δραστηριότητα υπολογίζεται η μείωση φόρου εισοδήματος που εφαρμόζεται στα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις εφόσον αποκτώνται από κατ'επάγγελμα αγρότες που τουλάχιστον το 50% του εισοδήματος τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα. Αντιθέτως, στα κέρδη από τις υπόλοιπες επιχειρηματικές δραστηριότητες δεν εφαρμόζεται η εν λόγω μείωση φόρου.

Επίσης, σύμφωνα με την παρ. 3 άρθρου 29 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται αυτοτελώς με την παραπάνω κλίμακα. Κατ' αυτό τον τρόπο δεν προστίθενται σε τυχόν άλλα εισοδήματα από διαφορετικές πηγές προέλευσης με αποτέλεσμα να μην αθροίζονται και να μην φορολογούνται με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, στα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, ειδικά για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, περιλαμβάνονται για τον προσδιορισμό του κέρδους εκ των άμεσων ενισχύσεων του Πυλώνα Ι μόνο η βασική ενίσχυση καθώς και, κατά το ποσό που υπερβαίνουν τις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, οι πράσινες και συνδεδεμένες ενισχύσεις. Οι αγροτικές αποζημιώσεις στο σύνολό τους δεν περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα. Επομένως, ένα μεγάλο μέρος των επιδοτήσεων και των αποζημιώσεων δεν συνυπολογίζεται στα κέρδη από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα αγροτικά συνεταιριστικά σχήματα (αγροτικοί συνεταιρισμοί, νομικές οντότητες που αναγνωρίζονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως ομάδες και οργανώσεις παραγωγών) από 1.1.2020 και μετά φορολογούνται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%). Ο συντελεστής δέκα τοις εκατό (10%) είναι πολύ ευνοϊκότερος σε σύγκριση με τους συντελεστές φορολογίας εισοδήματος των υπόλοιπων νομικών προσώπων και οντοτήτων.

Επιπροσθέτως, προκειμένου να φορολογηθούν οι αγρότες και κτηνοτρόφοι με τους ευνοϊκούς όρους φορολογίας εισοδήματος που ισχύουν για τα εισοδήματα από αγροτική δραστηριότητα, προβλέπεται στην περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3874/2010 (Α' 151), όπως ισχύει, ότι το εισόδημα που προκύπτει από τη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μικρότερη των πεντακοσίων (500) KW από αγρότες θεωρείται αγροτική εκμετάλλευση και φορολογείται ως εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα, εφόσον, το πρόσωπο που πραγματοποιεί το εισόδημα είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, κατά την οικονομική χρήση στην οποία πραγματοποιήθηκε το εισόδημα αυτό.

Με το άρθρο 119 του ν. 4799/2021 (Α' 78), μειώνεται η προκαταβολή φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα των φυσικών προσώπων από εκατό τοις εκατό (100%) σε πενήντα

πέντε τοις εκατό (55%). Η μείωση ισχύει για την προκαταβολή φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2020 και επόμενων. Επίσης, μειώνεται η προκαταβολή φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων από εκατό τοις εκατό (100%) σε ογδόντα τοις εκατό (80%). Η μείωση ισχύει για την προκαταβολή φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2021 και επόμενων. Οι παραπάνω μειώσεις της προκαταβολής φόρου εισοδήματος ευνοούν και αγρότες και κτηνοτρόφους.

Όσον αφορά το εισόδημα από ακίνητη περιουσία, ειδικά για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση προς ανιόντες, κατιόντες και συζύγους, αγροτικών εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής (παρ. 2 άρθρου 39 του ν. 4172/2013, Α' 167, όπως ισχύει).

β) Ως προς το τέλος επιτηδεύματος:

Τα έτη 2020, 2021, και 2022 θεσπίστηκαν ευνοϊκές διατάξεις για τους αγρότες σχετικά με το τέλος επιτηδεύματος. Με το άρθρο 8 του ν. 4714/2020 (Α' 148) αναστέλλεται **για το φορολογικό έτος 2019 η υποχρέωση καταβολής τέλους επιτηδεύματος για τους αγρότες κανονικού καθεστώτος Φ.Π.Α., καθώς και για τους αλιείς. Στη συνέχεια με το άρθρο 25 του ν. 4797/2021 (Α' 66)** εξαιρούνται και για το φορολογικό έτος 2020 από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος. Περαιτέρω, με το άρθρο 216 του ν. 4920/2022 (Α' 74) εξαιρούνται και για το φορολογικό έτος 2021. Με το άρθρο 179 του ν. 4972/2022 (Α' 181) επεκτάθηκε και στο φορολογικό έτος 2022 η εξαίρεση από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος, ενώ εξετάζεται η επέκταση της εξαίρεσης και στα επόμενα φορολογικά έτη.

γ) Ως προς τον Φ.Π.Α. των αγροτών παρατίθενται οι παρακάτω ευνοϊκές διατάξεις:

Σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 2859/2000 (Α' 248), όπως ισχύει, οι αγρότες, οι οποίοι πραγματοποίησαν το προηγούμενο φορολογικό έτος προς οποιοδήποτε πρόσωπο παραδόσεις αγροτικών προϊόντων παραγωγής τους και παροχές αγροτικών υπηρεσιών των οποίων η αξία ήταν κατώτερη των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ και έλαβαν επιδοτήσεις κατώτερες των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, υπάγονται σε ειδικό καθεστώς. Οι εν λόγω αγρότες δεν επιβαρύνουν με Φόρο Προστιθέμενης Αξίας τις παραδόσεις των αγαθών τους και τις παροχές των υπηρεσιών τους και δικαιούνται επιστροφής του Φ.Π.Α. που επιβάρυνε τις αγορές αγαθών ή λήψεις υπηρεσιών, τις οποίες πραγματοποίησαν για την άσκηση της αγροτικής εκμετάλλευσής τους.

Επίσης, με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου πεντηκοστού πέμπτου του ν. 4839/2021 (Α' 181) τροποποιήθηκε το Παράρτημα ΙΙΙ του ν. 2859/2000 (Α' 248) και υπάγονται πλέον στον υπερμειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α. έξι τοις εκατό (6%) τα παρακάτω αγροτικά και κτηνοτροφικά αγαθά: άχυρα και φλοιοί ακατέργαστων δημητριακών, έστω και τεμαχισμένα, αλεσμένα, συμπιεσμένα ή συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, γογγύλια Σουηδίας (γογγυλοκράμβες), τεύτλα κτηνοτροφικά, ρίζες κτηνοτροφικές, χορτονομές (FOIN, LUZERNE), τριφύλλια, κτηνοτροφικά λάχανα, χορτονομές λούπινου, βίκου και παρόμοια κτηνοτροφικά προϊόντα, έστω και συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, καλαμπόκι και υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανικών ειδών διατροφής και τροφές παρασκευασμένες για ζώα, εξαιρουμένων των τροφών για σκύλους ή γάτες.

Περαιτέρω, με το άρθρο 51 του ν. 4916/2022 (Α' 65) τροποποιήθηκε εκ νέου το Παράρτημα ΙΙΙ του ν. 2859/2000 (Α' 248) και υπάγονται στον υπερμειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α. έξι τοις εκατό (6%) και τα λιπάσματα.

Στο μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α. δεκατρία τοις εκατό (13%) σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του ν. 2859/2000 (Α' 248), όπως ισχύει, υπάγεται και η παροχή υπηρεσιών για τη γεωργική παραγωγή.

Από 1.11.2023 σύμφωνα με τις παρ. 2 και 5 του άρθρου 31 του ν. 5057/2023 (Α' 164), υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ δεκατρία τοις εκατό (13%) οι γεωργικοί ελκυστήρες και ελκυστήρες δασών, οι γεωργικές μηχανές, οι συσκευές και τα εργαλεία, οι αντλίες για υγρά, οι αεραντλίες και αεροσυμπιεστές για δεξαμενές ψαριών, τα κινητά σιλό, τα θερμοκήπια, οι δεξαμενές για ιχθυοκαλλιέργειες από γυαλί, τα κελύφη συσσωρευτών, οι πλωτές κατασκευές εκτροφής ψαριών, τα οποία από τη φύση τους και τα χαρακτηριστικά τους προορίζονται κυρίως ή αποκλειστικά για τη γεωργία, την κτηνοτροφία ή τη δασοκομία (στην κτηνοτροφία περιλαμβάνεται κάθε δραστηριότητα εκτροφής ζώων, πτηνών, εντόμων ή ψαριών).

Επίσης, υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ δεκατρία τοις εκατό (13%) οι δεξαμενές αποθήκευσης νερού που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αποθήκευση νερού για την άρδευση ή τη στράγγιση ή την πυρόσβεση ή στις ιχθυοκαλλιέργειες. Εξαιρούνται τα μέρη και τα εξαρτήματα των παραπάνω αγαθών.

Οι παραπάνω διατάξεις του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 2859/2000) έχουν θεσπιστεί προκειμένου να βοηθηθούν οι μικροί παραγωγοί (ειδικό καθεστώς αγροτών) και να ενισχυθεί η ρευστότητα των αγροτών (μειωμένοι συντελεστές Φ.Π.Α.).

δ) Ως προς τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.):

Στο άρθρο 50 του ν. 4916/2022 (Α' 65) ορίζεται μηδενικός συντελεστής Ε.Φ.Κ. ανά χιλιόλιτρο στο πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) κινητήρων που χρησιμοποιείται αποκλειστικά στη γεωργία από την 1^η Ιανουαρίου 2022 έως και την 31^η Δεκεμβρίου 2022, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις των ανατιμήσεων στα καύσιμα.

Περαιτέρω, με το άρθρο 28 του ν. 5036/2023 (Α' 77) για το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) κινητήρων που χρησιμοποιείται αποκλειστικά στη γεωργία, καθορίζεται εκ νέου, από την 1^η Ιανουαρίου 2023 έως και την 31^η Δεκεμβρίου 2023, μηδενικός συντελεστής ειδικού φόρου κατανάλωσης, ανά χιλιόλιτρο. Ο νεοψηφισθείς ν.5092/24 (Α' 33-4.3.2024) προβλέπει την επιστροφή του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στο αγροτικό πετρέλαιο για το 2024 και δυνατότητα προκαταβολής μέρους του ποσού που θα επιστραφεί στους αγρότες. Ειδικότερα οι διατάξεις που ψηφίστηκαν προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Καθορίζεται μηδενικός συντελεστής ΕΦΚ για το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης που χρησιμοποιείται στη γεωργία, για το διάστημα από την 1^η Ιανουαρίου 2024 έως και την 31^η Δεκεμβρίου 2024, με την εφαρμογή της διαδικασίας επιστροφής στους δικαιούχους αγρότες του ΕΦΚ, που καταβάλλουν κατά την αγορά του καυσίμου.

- Προβλέπεται ότι ποσοστό επί των δικαιούμενων ποσών επιστροφής, μπορεί να καταβληθεί προκαταβολικά.

- Ορίζεται ρητά ότι το ποσό επιστροφής του ειδικού φόρου κατανάλωσης είναι ανεκχώρητο και ακατάσχετο στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, τέλος ή εισφορά, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένες ληξιπρόθεσμες ή μη οφειλές προς τη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους δήμους, τις περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα (άρθρο 40)

ε) Στη φορολογία ακίνητης περιουσίας έχουν, επίσης, προβλεφθεί ευνοϊκές για τους αγρότες διατάξεις:

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4223/2013 (Α' 287), όπως ισχύει, για τον υπολογισμό του κυρίου φόρου του ΕΝ.Φ.Ι.Α. στα ειδικά κτίρια αγροτικής χρήσης ο συντελεστής ειδικών κτιρίων και ο συντελεστής βοηθητικών χώρων ορίζεται σε μηδέν (0). Λόγω του μηδενικού συντελεστή στα ειδικά κτίρια αγροτικής χρήσης ο κύριος φόρος του ΕΝ.Φ.Ι.Α. για τα κτίρια αυτά είναι μηδενικός.

στ) Ως προς το φόρο μεταβίβασης ακίνητης περιουσίας έχουν προβλεφθεί, επίσης, ευνοϊκές διατάξεις.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 634/1977 (Α' 186), όπως ισχύει, οι συμβάσεις αγοράς ή ανταλλαγής γεωργικών και κτηνοτροφικών εκτάσεων, μαζί με τις εγκαταστάσεις τους που εξυπηρετούν αποκλειστικά την εκμετάλλευσή τους, απαλλάσσονται από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων, εφόσον η μεταβίβαση γίνεται σε αγρότη.

ζ) Τέλος, με το άρθρο 95 του ν. 4982/2022 (Α' 195) δύναται να χορηγείται ενίσχυση σε επιχειρήσεις γεωργικών εκμεταλλεύσεων σύμφωνα με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων λόγω της ενεργειακής κρίσης και της αύξησης του κόστους των λιπασμάτων. Δικαιούχοι είναι φυσικά πρόσωπα, επαγγελματίες αγρότες, καθώς και νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες. Η ενίσχυση είναι αφορολόγητη, ακατάσχετη και ανεκχώρητη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης.

Περαιτέρω, για την πληρότητα της απάντησης, σας διαβιβάζουμε το με αριθμ.πρωτ.ΔΕΦΚΦ 1022981/22.2.2024 έγγραφο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Συν/να: δύο σελίδες

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού
3. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
4. Υπηρεσία Συντονισμού